

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของโครงการ

จากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และนโยบายทางการศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องการส่งเสริมอาชีพ การผลิตและพัฒนากำลังคน ดังนโยบายข้อที่ 2 การผลิตและพัฒนา กำลังคน เร่งรัดผลิต และพัฒนากำลังคนให้สามารถประกอบอาชีพ และพัฒนาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเอื้อต่อความต้องการและการพัฒนาของชุมชน สังคมและประเทศชาติ รวมทั้งนโยบายที่ 5 การเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยพัฒนาระบบการเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ระบบข้อมูลและข่าวสาร การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การวิจัยและพัฒนา ให้นำไปสู่องค์กรและ สังคมแห่ง การเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และสมดุล

แนวนโยบายการพัฒนาประเทศของรัฐบาล มุ่งเน้นให้หน่วยงานต่างๆ พิจารณาสู่ปัญหา ความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาในแต่ละช่วงวัยอย่างรอบด้าน และการมีทักษะการงานได้ถูกบรรจุลงใน หลักสูตรการศึกษา โดยการศึกษาภาคบังคับ ทั้งระดับประถม และมัธยม ที่เรียกว่ากลุ่มสาระการงานอาชีพ และเทคโนโลยี เพื่อให้เด็กเรียนรู้ เสริมสร้างทักษะ มองหาความถนัด ที่จะพัฒนาเป็นอาชีพต่อไปในอนาคต ในระดับมัธยมปลายและอาชีวศึกษา เด็กจะเริ่มบ่งบอกความสนใจ ความถนัดของตนเอง โดยเลือกสาย การเรียนรู้พัฒนาตนเองทั้งเชิงช่างฝีมือ การบริการ และวิชาการ ขณะที่การศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีการจัดตั้งหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจมหาวิทยาลัยหรือ University Business Incubation-UBI ขึ้นในทุก มหาวิทยาลัย เพื่อเตรียมให้นักศึกษาได้ใช้ความรู้ความสามารถที่สั่งสมมาพัฒนาเข้าสู่การประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเป็นผู้ประกอบการอิสระ การคิดพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบริการใหม่ๆ อันจะเป็น ต้นธารแห่งการจ้างงาน

การทำงานและการมีรายได้ที่จะแลกเปลี่ยนปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้อย่างเพียงพอ เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นไปของสังคม ดูเหมือนจะเป็นเป้าหมายขั้นพื้นฐานของมนุษย์ปกติ ทั่วไปทุกคน และเป็นเป้าหมายขั้นต่ำในการพัฒนาของประเทศ

วัยรุ่น เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนผ่านจากชีวิตที่ดำรงอยู่ในความดูแลของพ่อแม่ ผู้ปกครอง สู่การ แสวงหาเป้าหมายในการดำรงอยู่ของตนเอง มองหาสิ่งที่ตนชื่นชอบ อยากรจะเป็น และพยายามทดลองทำ สิ่งต่างๆ เพื่อแสดงถึงความเป็นตัวตนของตนเองที่จะยืนอยู่ในโลก สังคม และชุมชน ให้ตนเป็นในแบบที่ตน ชื่นชอบนั้น หลายครั้งจะมีพฤติกรรมแปลก ๆ การเลียนแบบความประพฤติปฏิบัติที่เบี่ยงเบนไปจาก ความคาดหวังของครอบครัว ชุมชน สังคมปกติทั่วไป จนอาจถึงระดับที่เป็นอันตรายต่อสวัสดิภาพตนเอง และสังคมรอบข้าง การปรับทัศนคติทางความคิด แนวทางการใช้เวลา และใช้ชีวิตเข้าสู่กระแสมิ้งานทำ จะเป็นการสร้างคุณค่าให้กับตัวเอง สังคม และประเทศชาติ

นอกจากแนวทางดังกล่าวที่ดำเนินการให้กับเด็กในระบบการศึกษาแล้วนั้น ทั้งภาครัฐและเอกชน ยังได้พัฒนานโยบายมาตรการ กลไกอื่น ๆ ขึ้นมาสนับสนุน ที่สนับสนุนเกื้อกูล การส่งเสริมทักษะการงาน อาชีพ ความเข้มแข็งในการประกอบการของผู้ประกอบการรายย่อย และผู้ประกอบการใหม่ให้เติบโตยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม ดูเหมือนยังมีเด็กจำนวนไม่น้อยที่ไม่อาจเข้าถึงบริการ หรือได้รับประโยชน์จากนโยบาย มาตรการการพัฒนาดังกล่าว เนื่องจากการออกจากภาคการศึกษากลางคันด้วยสาเหตุต่างๆ หรือจากข้อเรียกร้องของเด็ก (อายุ 15-18 ปี) และผู้เกี่ยวข้องดำเนินงานเสนอให้ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมทักษะอาชีพการงานของสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (ระหว่างปี 2554 - 2556) ดำเนินโครงการต่อเนื่อง โดยให้เพิ่มระยะเวลาการดำเนินงาน และเพิ่มจำนวนเด็กเข้าร่วมโครงการ เพื่อให้เด็กเข้าถึงบริการ โอกาสการพัฒนาที่รัฐบาลจัดให้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเข้าสู่การมีงานทำ จนถึงระดับการเป็นผู้ประกอบการเต็มตามศักยภาพที่เด็กแต่ละคนมี อันจะส่งผลต่อสวัสดิภาพของเด็ก และความไพบูรณ์ของประเทศในภาพรวมในอนาคต

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานเชิงนโยบาย และการประสานงานผลักดันให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพที่แต่ละคนมี จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมทักษะชีวิต และทักษะอาชีพเตรียมความพร้อมเด็ก สู่การเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ อันเป็นโครงการศึกษาเชิงการทดลอง(Experimental Study) โดยรวบรวมกรอบนโยบาย มาตรการ แนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคการศึกษา รวมทั้งการจัดการฝึกอบรมการประกอบการให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่กำหนด เพื่อทำความเข้าใจกับปัญหา อุปสรรค ช่องว่างทั้งเชิงนโยบาย และการปฏิบัติ เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รวมทั้งจากการที่ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศนโยบายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประชารัฐเพื่อเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งเป็นการรวมพลังระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และเป็นกลไกสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากและสร้างความเชื่อมั่นให้กับประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษาของประเทศเล็งเห็นถึงประโยชน์ของความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จึงมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จัดทำโครงการโรงเรียนประชารัฐ และจัดทำบันทึกข้อตกลงสานพลังประชารัฐ ด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำระหว่างภาครัฐ 3 หน่วยงาน (กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) ภาคเอกชน 22 หน่วยงาน และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมขับเคลื่อนและยกระดับการศึกษาของประเทศไทยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่มีส่วนสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน (ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 102/2559) จากการสำรวจปัญหาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในบางพื้นที่มีผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำเป็นผลพวงจากปัญหาพื้นฐานทางด้านครอบครัว ได้แก่ การแยกกันอยู่ของบิดามารดาให้อยู่ภายใต้การดูแลของปู่ ย่า ตา ยาย และที่สำคัญเป็นผลมาจากรายได้ที่ไม่เพียงพอ ซึ่งโรงเรียนประชารัฐจึงส่งเสริมให้มีการยกระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียน โดยการพัฒนาสินค้าของโรงเรียนเพื่อนำมาจำหน่ายแก่ชุมชน เพื่อให้เกิดรายได้แก่นักเรียน โรงเรียน และชุมชน ดังนั้น การทำมาค้าขายจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของนักเรียนดีขึ้น และเป็นการแก้ปัญหาด้านรายได้ของครอบครัว เพื่อเป็นการพัฒนานักเรียน ครู และชุมชน ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

จากสภาพปัจจุบันโรงเรียนนาถ่อนพัฒนาเป็นโรงเรียนดีประจำตำบล รวมทั้งเป็นโรงเรียน
 ประชาธิปไตย ได้ส่งเสริมให้นักเรียนให้ทำธุรกิจ รู้จักทำโครงการอาชีพ หารายได้ระหว่างเรียน กลุ่มผู้ศึกษา
 เล็งเห็นว่าการสานพลาสติกเกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น คล้ายกับการสานไม้ไผ่ ถ้าเปลี่ยนวัสดุสาน จากไม้ไผ่
 มาเป็นเส้นพลาสติกจะทำให้วัสดุหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้มีความคงทนยิ่งขึ้น และตลาดการค้าขายเครื่องใช้จาก
 การสานพลาสติกกำลังเป็นที่นิยม สีสันสวยงาม ขายได้ทุกกลุ่มอายุ ทุกกลุ่มพื้นที่ วัสดุคงทนเก็บไว้ได้นาน
 ขายไปเรื่อยๆ ขยายตลาดไปให้กว้าง น่าจะเป็นโครงการที่ทำมาค้าขายได้ดี จึงทำให้เกิดกลุ่มโครงการอาชีพ
 สานพลาสติกพลิกชีวิตขึ้น โดยได้แรงสนับสนุนจากกลุ่มอาชีพภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนตำบลนาถ่อน คอย
 ให้คำแนะนำ มีครูชนชาติ แสงจันทร์ และครูสุมินตรา แสงจันทร์ เป็นที่ปรึกษาโครงการและเป็นผู้รวบรวม
 หุ้นและการลงทุน ปัจจุบันกลุ่มโครงการอาชีพสานพลาสติกพลิกชีวิตมีสมาชิกทั้งหมด 17 คน นักเรียนร่วม
 ลงหุ้นคนละ 1,000 บาท จำนวน 15 คน ได้เงินหุ้นโครงการ จำนวน 15,000 บาท และครูจำนวน 2 คน
 อีก 5,000 บาท รวมมีเงินหุ้นเป็นทุนดำเนินโครงการ อาชีพสานพลาสติกพลิกชีวิต จำนวน 20,000 บาท

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 2.1 เพื่อศึกษาเรื่องสานพลาสติกให้เกิดรูปทรง เป็นของใช้ในรูปแบบต่างๆ เช่น กระเป๋า
 ที่ใส่ดินสอ ที่ใส่กระดาษทิชชู ตะกร้าใส่เสื้อผ้า เป็นกล่องเก็บของ ของที่ระลึกรูปร่างเก๋ไก๋ แจกกันดอกไม้
 พลาสติก กระปุกออมสิน เป็นต้น
- 2.2 เพื่อส่งเสริมเป็นอาชีพ ให้สมาชิกกลุ่มโครงการมีอาชีพติดตัวไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป
- 2.3 เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มโครงการมีความรู้ความสามารถในการค้าขาย สร้างรายได้ระหว่าง
 เรียน

3. เป้าหมายของโครงการ

- 3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่น้อยกว่า 10 คน ได้ศึกษาเรื่องสานพลาสติกให้เกิดรูปทรง
 เป็นของใช้ในรูปแบบต่างๆ เช่น กระเป๋า ที่ใส่ดินสอ ที่ใส่กระดาษทิชชู ตะกร้าใส่เสื้อผ้า เป็นกล่องเก็บ
 ของ ของที่ระลึกรูปร่างเก๋ไก๋ แจกกันดอกไม้พลาสติก กระปุกออมสิน เป็นต้น
- 3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่น้อยกว่า 10 คน มีความรู้ ทักษะ ในการสานพลาสติก
 สามารถนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพสานพลาสติกต่อไป
- 3.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่น้อยกว่า 10 คน มีความรู้ความสามารถในการค้าขาย มี
 รายได้ระหว่างเรียน

4. สมมุติฐานของโครงการ

โครงการสานพลาสติกพลิกชีวิต เป็นโครงการที่สร้างอาชีพได้ ทำให้เกิดรายได้ และมีผลกำไร
 คำนวณต่อการลงทุน

5. ระยะเวลาการจัดทำโครงการ

ทำตลอดปีการศึกษา

6. งบประมาณการจัดทำโครงการ

งบประมาณขั้นต่ำถ้าทำเป็นกลุ่มอาชีพ/โครงการ เพื่อความหลากหลายของเส้นสีพลาสติก
งบประมาณต้องไม่ต่ำกว่า 20,000 บาท

7. ขอบเขตของโครงการ

- 7.1 เป็นโครงการอาชีพ สานพลาสติก ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- 7.2 เป็นโครงการอาชีพ สานพลาสติก เริ่มโครงการตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 จนถึงปัจจุบัน
- 7.3 ขอบเขตเนื้อหา เป็นโครงการอาชีพ สานพลาสติก เป็นเรื่องที่กลุ่มสนใจ โดยศึกษาเนื้อหา
และวิธีการสาน ลวดลายต่างๆทั้งลายขัดธรรมดา ลายสานสอง ลายสานลวดลายไทย ลายสานลวดลาย
รูปร่างต่างๆ ผลิตภัณฑ์ที่ได้จัดทำเป็นรูปร่างต่างๆ ดังนี้
 - 7.3.1 กระเป๋าสานพลาสติก
 - 7.3.2 ที่ใส่ดินสอ ปากกา สานพลาสติก
 - 7.3.3 ที่ใส่กระดาษทิชชู
 - 7.3.4 ตะกร้าใส่เสื้อผ้า
 - 7.3.5 แจกันดอกไม้
 - 7.3.6 กระถางปลูกต้นไม้
 - 7.3.7 กระปุกออมสิน
 - 7.3.8 ของที่ระลึกรูปร่างต่างๆ

เป็นต้น

8. ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

- 8.1 ได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม มีความสามัคคีในหมู่คณะ
- 8.2 มีความรู้และทักษะการสานพลาสติก
- 8.3 มีความรู้และทักษะการทำบัญชีรายรับรายจ่าย
- 8.4 มีความรู้และทักษะทางการตลาดและการค้าขาย
- 8.5 มีความรู้และทักษะทางการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น
- 8.6 มีรายได้ระหว่างเรียน

9. วิธีดำเนินงาน

การดำเนินงานเพื่อจัดทำโครงการอาชีพสานพลาสติกพลิกชีวิตนี้ มีวิธีการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- 9.1 ประชุมสมาชิกในกลุ่มเพื่อศึกษา และเลือกหัวข้อสนใจในการทำโครงการ
- 9.2 นำเสนอหัวข้อโครงการที่ได้จากการเลือกหัวข้อที่สนใจของกลุ่มทำงานต่อครูที่ปรึกษา

โครงการ

- 9.3 วางแผน กำหนดขั้นตอนการจัดทำโครงการ โดยเขียนแบบร่างโครงการ
- 9.4 นำแบบร่างโครงการมาจัดทำโครงการที่สมบูรณ์
- 9.5 ดำเนินงานโครงการ สานพลาสติก นำเสนอผลงานโครงการในรูปแบบการค้าขาย เป็น

อาชีพ

- 9.6 ประเมินผลงานการจัดทำโครงการ

10. นิยามศัพท์

โครงการ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยอาศัยกระบวนการต่างๆในการหาคำตอบหรือหาความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีครูที่ปรึกษาโครงการคอยกระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด

อาชีพ หมายถึง กิจกรรมหรืองานที่ทำแล้วเกิดรายได้

พลาสติก หมายถึง วัสดุที่เป็นสารประกอบอินทรีย์ที่สังเคราะห์ขึ้นใช้แทนวัสดุธรรมชาติ ซึ่งมีเสถียรภาพ(stable) เมื่ออยู่ในชั้นเป็นผลิตภัณฑ์ นำไปใช้ ในงานต่างๆ แต่เมื่ออยู่ในขั้นตอนการผลิตนั้น วัสดุพลาสติก จะมีลักษณะอ่อนตัว สามารถทำให้มีรูปร่าง หรืออัดแบบได้ ตามที่ต้องการ โดยใช้ความร้อนและความกดดัน

สานพลาสติก หมายถึง การนำวัสดุที่เรียกว่าเส้นพลาสติกมาทอสานเป็นรูปร่างสิ่งของเครื่องใช้ ในแบบต่างๆ ลักษณะการสานคล้ายกันกับการจักสานไม้ไผ่

สิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง ผลผลิต หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการสานพลาสติก เช่น กระเป๋า ตะกร้า กล่องดินสอ กระปุกออมสิน ที่ใส่กระดาษทิชชู แจกัน เป็นต้น